

L'Obra Cultural Balear (OCB) ha estat l'entitat que més durament ha valorat les intencions expressades pel govern de Bauzà, referides a la degradació legal del català. Cada un dels anuncis ha merescut fortes crítiques. En síntesi, l'OCB considera que l'actitud que mostra l'executiu és "antimallorquina", que cerca "provocar divisió social" i atempta contra "els drets lingüístics dels catalanoparlants". En ocasió de l'anunci de reforma "puntual" de la llei de normalització, l'OCB va emetre un comunicat en què assegurava que "si això passa, serà traspasar la línia vermella", perquè l'actitud del govern és "gravíssima" i "inacceptable". A parer d'aquesta organització, el govern contravé el Tribunal Superior de Justícia de Balears que, recentment, ha validat el català com a requisit per a accedir a la funció pública. Per a l'OCB, el govern fa "una croada ideològica contra la llengua pròpia de les nostres illes".

Per al PSOE, segons que va valorar Francesc Antich, el govern de Bauzà és "de dreta radical, és el més dretat que hem tengut" a les Illes. Per a Francina Armengol, "es dedica a destruir llocs de feina públics, a crear incerteses i pors econòmiques; en aquests cent dies no ha fet res del que va dir que faria per a lluitar contra la crisi". El PSM insisteix especialment "en l'actitud contra la llengua pròpia de les Illes Balears" i en la ineficàcia "en la lluita contra la crisi".

Respecte a la involució amb el català, val a dir que un ex-dirigent del PP, Joan Verger, expressava a EL TEMPS la seva sospita que no aniria tan lluny com es diu.

L'allau de crítiques socials, sindicals i polítiques contra la gestió de Bauzà contrasta amb la valoració que en fan els ciutadans, segons l'única enquesta publicada sobre els cent dies: la del diari *Última Hora*. El 77% té més confiança en el seu govern que no en l'anterior d'Antich, la nota mitjana que se li dona és 5,3 (sobre 10) i la immensa majoria (entre el 70% i el 80%) dels votants de PP i PSOE valoren bé les retallades a l'administració i als sindicats i també els canvis legals sobre el català.

Miquel Payeras

Rafel Bosch és el portaveu i conseller d'Educació i Cultura del govern balear. En aquesta entrevista explica la seva política lingüística.

"Els drets lingüístics dels catalanoparlants estan assegurats"

El govern del PP actual és, com diu el PSOE, de "dreta radical"?

—Absolutament no. El govern fa les polítiques que creu necessàries amb el màxim respecte a aquells que interpreten la realitat d'una manera diferent.

—Respecte també pels catalanoparlants?

—És clar. Ara bé, nosaltres creim en dues llengües vehiculars —a l'administració, a l'ensenyament...— en lloc d'una i prou. I estic convençut que una part important de l'electorat del PSOE pensa com nosaltres.

—Reformareu el decret de mínims?

—L'esperit que animava aquell decret era molt ben definit: igualar l'ensenyament que es feia en castellà i en català. Avui dia tenim una necessitat afegida, introduir l'ensenyament —en menys quantitat— d'un tercer idioma, en aquest cas estranger. I això farem.

—Quin és l'objectiu del govern, en tot això?

—Poder garantir l'elecció de primera llengua a l'ensenyament. És important de retenir el concepte de *primera llengua*. Per a nosaltres és bàsic, perquè implica el fet clar que tenim dos idiomes. Tot respectant aquells que creuen que, a causa de la minorització del català, cal superar aquest estadi a través de processos d'immersió —opinió amb la qual no estic d'acord—, nosaltres tenim clar que volem l'ús vehicular a tota

l'administració, i a l'ensenyament, dels dos idiomes. Vull dir també que l'elecció de la primera llengua en el període de lectoescriptura no és una opinió del PP: l'estableix l'article 18 de la llei de normalització lingüística.

—Aquesta política no menysté el català?

—No, nosaltres no anam contra res ni contra ningú. L'objectiu és que s'arribi a sisè de primària amb coneixements bàsics de tots dos idiomes i, després, a secundària, es garanteixi que en acabar se sàpiguen, bé, correctament, tots dos idiomes. Per això creim que també a secundària s'ha de garantir que el castellà tenguí tractament d'idioma vehicular.

—Per què si és el català, com heu dit, la llengua minoritària?

—Perquè no estic d'acord que amb tot l'ensenyament en català es pugui garantir allò que la llei preveu, que és la capacitat de l'alumne en els dos idiomes a la fi de la seva escolarització obligatòria. Quan es diu que amb la immersió es garanteix que es coneixerà adequadament el castellà, doncs jo deman: com es garanteix? Perquè si els projectes lingüístics diuen que l'única llengua vehicular és el català, com es garanteix l'objectiu legal referit? No es garanteix enlloc.

—Però per què aquesta voluntat si quasi tot l'ambient social i mediàtic és en castellà i, per tant, l'al·lot ja l'aprèn?

EE

—O no l'aprèn correctament. Allò que importa és que, en acabar l'ensenyament obligatori, l'al·lot hagi après les dues llengües, segons la llei. Amb tot en català no es garanteix. Per molt que hi hagi una posició social dominant del castellà, cosa que accept, la riquesa, les normes, el vocabulari, etc. del castellà només s'aprenen a l'escola si és llengua vehicular, no amb unes poques hores a la setmana.

—Hom podria pensar que el govern creu que el castellà perilla a les Balears...

—No es tracta d'això. Però hi ha gent que diu que el castellà “tanmateix s'aprèn” i, a partir d'aquí, conclouen que no és necessari a l'ensenyament com a llengua vehicular. Això no és cert. Com és possible que tothom reconegui que per a aprendre anglès hi ha d'haver àrees fetes en anglès i, en canvi, es pugui aprendre castellà sense cap àrea en castellà? Hem de tenir àrees en castellà. Això ho diu el Tribunal Suprem: que no és ver que pugui ser tractada com a vehicular una àrea que es treballa com a llengua estrangera, tres o quatre horetetes i prou.

—L'altra mesura anunciada és el canvi legal del català, que passa de requisit a mèrit per a accedir a l'administració. Això obliga a canviar la llei de normalització lingüística?

—En qualche aspecte concret, però en cap cas per als docents. En determinats llocs de l'administració és cert que no serà requisit. S'aplicarà en els casos en què pensam que la vàlua del professional —de medicina, investigador...— està per sobre de la seva capacitació lingüística. Sobre això, vull dir que no entenc d'on vénen tantes crítiques a aquesta mesura, si ja la va aplicar ERC al Consell de Mallorca: va fer un concurs per a un responsable de bombers i, com que el millor dels que s'hi varen presentar —que venia de Barcelona— no tenia el nivell de català que era requisit, doncs l'hi van rebaixar. És una anècdota, però exemplifica què és el que volem fer nosaltres. Això mateix: que quan es tracti d'un excel·lent professional —com el bomber esmentat— el requisit no sigui obstacle per a contractar-lo.

—I per a un administratiu?

—Serà un mèrit, però alhora serà un requisit tenir-ne coneixements bàsics en

aquelles funcions que impliquin atendre el ciutadà. Perquè així el funcionari pugui atendre una persona que li parli en català. Lògicament, això ha de ser així per força i, a més, és que no m'imaginem que pugui ser diferent. El ciutadà catalanoparlant de cap manera haurà de girar la llengua per a adreçar-se a l'administració.

—Això que dieu és molt diferent de les interpretacions que s'han fet.

—Per ventura no ens hem explicat prou. Ho explicarem quan presentem el projecte de llei. Aleshores es veurà que la reforma no implicarà cap canvi respecte a la possibilitat de cada ciutadà d'exercir els seus drets lingüístics. De cap manera. A les Balears, els drets lingüístics dels catalanoparlants estan assegurats.

“Som un país, un conjunt de persones que compartim la història, la llengua...”

—Em fa la sensació que quan el govern anuncia les futures reformes que afectaran el català ho fa amb tota la intenció d'irritar els nacionalistes, perquè la resposta d'ells sigui ben vehement. Però la pràctica real tampoc no és tan agressiva com es podria desprendre dels anuncis fets. D'aquesta manera, pareix com si el govern volgués situar-se en una mena de centre lingüístic, entre catalanistes i anticatalanistes. En referma la sospita el fet que el govern hagi rebut quasi al mateix temps l'Obra Cultural Balear i el Círculo Balear. Què en dieu?

—[Somriu.] El Govern té l'obligació de rebre tothom i és evident que no té cap intenció d'irritar ningú. Respecte al concepte de *centrisme lingüístic*, no us negaré pas que em resulta agradós. Tot allò que sigui centrisme representa un bon tarannà, especialment en política. I, exercint aquest tarannà, el govern ha d'escoltar tothom, hi estigui d'acord o no. Per tant, hem de rebre l'Obra i el Círculo. En el sentit exacte amb què

m'ho demanau, us diré que no m'importa mostrar-me ben diferenciat i al centre, allunyat d'aquells que voldrien que un ciutadà no pugui ser atès (per l'administració) normalment en l'un idioma o en l'altre.

—Darrere aquest centrisme lingüístic, no hi ha també la voluntat sibil·lina d'arraconar el PSOE a posicions que li siguin si més no incòmodes?

—[Riu.] Nosaltres senzillament volem normalitzar en l'ús oficial allò que pensa la immensa majoria de ciutadans, els quals voten tant el PP com el PSOE. Res més lluny de ser cap atac, com diu el PSM, contra res ni contra ningú, i encara menys és un atac al català, la promoció del qual és un objectiu bàsic per a aquest govern. Ho repetesc: la immensa majoria de la gent ens dona suport en aquests aspectes. Crec que el PSOE s'ho haurà de repensar.

—IB3 ha d'oferir programes també en castellà, tal com va dir el president que passaria?

—Sí, hi ha d'haver programes en castellà. Lògicament, sempre el català haurà de ser majoritari, però el castellà hi ha de ser. A la societat en què vivim, el castellà hi és normal i, per tant, ho ha de ser a la televisió pública. I també s'hi han de reflectir les modalitats de cada illa del país.

—“País”? Creieu que les Balears són un país?

—Sí. Per *país* jo entenc un conjunt de persones que comparteixen la història, la llengua... Som un país, en definitiva.

—La promoció de les modalitats insulars va en detriment de...

—[Interromp la pregunta que el periodista volia acabar amb “... la unitat lingüística?”] No, no, no. De cap manera. Volem que dins un marc de referència absolutament normalitzat, amb un ús impecable del català, puguem triar normalment la paraula pròpia de cada illa. Crec que és una riquesa que no hem de perdre a favor d'una estandardització que pot ser més fàcil d'usar però que ens fa perdre memòria de les paraules i expressions usades pels nostres pares. Això és la promoció de les modalitats. Però sempre dins un català absolutament correcte.

Miquel Payeras